

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dné vsacega mesca na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnic sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izid: Danica dan poprej.

Tečaj XIX.

V Ljubljani 10. velicega serpana 1866.

List 23.

Tri mesce na Jutrovem.

Svet zastran popotvanja.

Dobro je po svetu malo ogledati se, marsikaj viditi, marsikaj naučiti se, kdor ima čas. Vendar naj pa po mnogih skušnjah tudi zastran te reči kar prosto povém svojo misel, ki je ta-le: Kdor nima potrebnih, ali saj v svojo in bližnjega korist izdatnih namenov in opravil, stori nemara naj bolje, da ne hodi na daljne pota. Kajti:

Dobro ti je res po širnem svetu,
Ako imaš žepe polne cvenka;
Vendar d o m stoji ti v lepšem cvetu,
Zvon domači ti naj lepše klenka.

Ako pa vendar greš na tuje, ne hodi slepo in brez namena; temuč prevdari, kaj hočeš doseči, da ti pot nadomesti saj to, kar ta čas doma zamudiš. Ker:

Stvarnik ni te brez naloge svete
Vsnóval med tekoče zemlje proje;
Vse stopinje tenko so ti štete,
Tehtal, meril vse bo dela tvoje.

Ako smem upati, da moje čez trimesečno popotvanje po sveti zemlji in družih deželah ni bilo brez sadú za-me samega, mi bodi tudi dopušena nada, da enako drugim Slovincem v kakoršno koli korist kaj pripomore branje tega popotvanja. S tem pričakovanjem rad pero v roko vzamen ter nekaj imenitniših reči, krajev in dogodb popišem, kar sem vidil, slišal in doživel na dolgem potu. Torej:

Spremljaj mož in starček me zvestó v deželo sveto,
Spremljaj me deržinica Slovincév mlada;
Glej svetiša, dela klasiške glej z mano vneto:
Nájdjam se, stopnjé ne bodo ti brez sada.

Opomnim naj, da potovanje v sveto deželo, kakor tudi v Egipt, je ranjki prošt Mihael Verne, če tudi so kake skaze vmés, tako na tanko in pa obširno popisal, da je komaj kaj več želeti. (V Ljubljani pri Jož. Blazniku 1859.) Veliko reči bom torej bolj ob kratkem omenil, kar bi bilo brez tega dela obširno pripovedovati. Ker sem pa veliko krajev obhodil, ki jih ranjki ni vidil, ker se v devetih letih veliko spremeni, in ker vsak popisovavec po svoje in v drugačnih raznih okolišinah potova in piše: torej se zanašam, da tudi to popisovanje ne bode brez mičnosti, novosti in koristi. Sprejmite ga tedaj blagovoljno, spoštovani braveci, in ne sodite ga preterdó, ker vem, da tudi to ne bode brez pogrškov, kakor je sploh pri človeških delih.

I.

(Pot od doma skoz Terst v Aleksandrijo, Kairo, Jafó.
Vihar na morji.)

Popotvanje letošnjih romarjev v Jeruzalem do Egipta je po nekoliko že iz dopisov znano, torej ga za zdaj opu-

stim. Tudi nekoliko od Egipta sem namenil pozneje povedati; zdaj pa precej pričeti z obljubljenó deželo in s tem, kar je z mojega popotvanja z njo v tesni zvezi.

Petega sušca 1866 smo odrinili na parniku „Avstrii“ iz Tersta; 10. sušca popoldne smo bili v Aleksandrii; 11. ob desetih se vsedemo in ob treh popoldne smo po železnici že v Kajri; 14. zvečer smo bili zopet zbrani vsi na parniku „Štambulu“, ki nas je imel prepeljati v Jafó. — Nikoli poprej nisem bil na nobeni barki, da bi bilo toliko ljudstva; vse odzunaj in odznotraj je bilo načeno; to je bil mali svet. Bili so velik del popotniki v Jeruzalem; tudi Turkov veliko je šlo v Jeruzalem. Zato je bilo pa treba gledati, kam se bo človek ulegel, da se opoči je čez noč, ker ni bilo za vse rednih postelj, akoravno so bile za nas plačane. Kako se sicer v taki soparici prenočuje, kjer so ob enem neke kervi žejne rverice tako pridno delale, kakor da bi jih kdo najel, to si vsak lahko misli. Na avstrijskih parnikih je sploh naj večí snažnost in red v vsakem oziru; ali kjer toliko ljudstva skupaj pride, in pa jutrodeželskega, ko mnogi svojo „menažerijo“ seboj prinesejo, — ondi je tudi v tem oziru pomanjkanje. Sej drugač biti ne more. Patientia necessaria. S trpljenjem se gre v Jeruzalem.

Zjutraj po šestih 15. sušca smo odrinili, ker poprej ne pustijo iz aleksandrijskega zavetnika, in 16. ob štírih popoldne smo bili v Jafi. Uno noč in čez dan je bilo vreme pusto, merzlo in oblačno, torej se tudi ni kaj posebno vidilo po južnem obrežji; druga noč pa je bila mirna in večidel vsi smo prav dobro počivali. Tako je bilo tudi na potu od Tersta, in sploh je viditi, da prvo noč se popotnikom rado bolj slabo godí; potem se na morje nekako navadijo. „Štambul“ parnik je bil dosti manjši in slabši od „Avstrije“, na kateri smo se peljali iz Tersta, pa tudi postrežba ni bila tako natančna, kakor ondi. Posebno zoperno nam je bilo, da so se žene v moške sobe vrivale in po celi dan tukaj tičale in za morskó boleznijo se cmendrale; pa še zvečer in zjutraj so v svoji sobici na uni strani taki šunder delale, da so nas motile v molitvi, v prijaznih govorih in družih opravilih. Neka babelá je dan poprej blizo pregernjene mize na klopi, ko smo pri jedi sedeli, kar jela cviliti in morskó boleznijo svoj prisiljeni odgovor dajati. Ženstvo ima namreč v 1. in 2. redu na parnikih svoje lastno od moških ločeno staniše, le k jedi pride k oběni mizi ter zasede en konec mize.

Na našem parobrodu se vse, kar je romarskega izmed nas, pripravlja za sveto deželo; eni berejo bukve, drugi pregledujejo zemljevide, drugi se to in uno pogovarjajo in menijo. Med tem takem pa ob tréh popoldne vstane velik vihar, kateri je tako divjal, da smo se bali, da ne bomo mogli v Jafó na suho, ter bi se bili mogli odpeljati veliko visokeje gori v Kajto, kjer je

varen in pripraven zavetnik, kakoršen se pogreša v Jafi. To pa bi bilo nam skazilo vse naše popotvanje; od Jafe je namreč do Jeruzalema poldrugi dan, od Kajfe skozi Nazaret pa več dni deleč, in to pot smo imeli odmenjeno še le h koncu popotovanja. — Ravno v teh krajih morja se je svoje dni preroku Jonu huda godila, kakor sv. pismo pripoveduje.

Ob štirih 16. sušca se parnik ustavi pred Jafom, pa precej deleč na morji, ker zavoljo skalovja in pečin po morji ne more blizo mesta — še naj manj pa v tolikem šumu — in popotniki se morajo v čolnih prepeljevati, ki se ložej ogibljejo skritega in vidnega skalovja. Silen je bil vihar, velik liv spod neba. Grozovitno je fercalo čolnice, ki so se zverstoma bližali velikemu parniku, na katerem je bilo k manjšemu 200 ljudi, ki so jih imeli čolnici na suho spraviti. Poveljnik se je bil namreč za izvaževanje odmenil, akoravno je bilo viditi dosti nevarno. Slišali smo, da po nas ima priti čoln iz samostana; in res neki je bil naš dragoman iz Jeruzalema, ki je na nas ondi čakal, poslal za nas poseben čoln. Posedli pa so ga bili nekteri prusovski romarji, ter so tudi v tuji deželi v avstrijske pravice segali. Tako se je bilo že veliko družih podalo med šumeče valove, preden smo mi najeli barčico po 10 frankov ali tolsta dva terdnjaka za osebo. Kaj pa smo hotli? —

Se nikoli nisem kaj takega doživel kakor tukaj, in tudi ne želim. Okrog parnika, ki so ga mački k tlam tisali, je morje divjalo, šumelo in pljuskalo, da je bilo joj! Ko naš čolnic z vervmi potegnejo k parniku, začno čversti arabei vanj metati robo in ljudi kakor otepe, da je vse križem ležalo, čoln pa se je zibal, da je žugal zdaj in zdaj se povezniti. Vse polno je že bilo ljudi in še zmiraj so jih vanj metali, da jih je razum naše družbe bilo z vozniki vred trideset oseb z obilno robo — mavhami in telečnjaki vred. Ljudje na parniku in mi smo vpili: „dosti, dosti! — preveč, preveč! — v drugi čoln!“ Pa vse je bilo zastoj. Morje in arabska samopridnost, ki hoče le še več z enim mahljejem zaslužiti, ni dalo nič poslušati, — vse je gluho, dokler ni vse križem tako polno, da se skorej nihče ganiti ne more. Se naj opomnim, da mladenec, ki so ga spušali s parnika na morje v čoln, se jim je skorej iz rok izmaknil in v kipeče morje cmoknil; bil je že zelo do polovice moker in — le še za eno roko z eno roko ga je eden arabov deržal, dvignil in v čoln cmoknil. Bil je mladenec iz Aleksandrije. Komur ni znano, naj povem, da velike barke imajo ob straneh vrata in stopnice, po kterih se vanje iz čolnov in iz njih v čolne hodi ob vervéh, ki služijo za deržaje. Ker se pa o viharjih vse guga, giblje in maketa in ker je treba dostikrat široko v čoln skočiti ali vuškniti se, so prevaževavci ljudem na pomoč, kteri tudi robo popotnikov sprejemajo in v čoln veči del s kviškega degajo.

Čoln tedaj je bil poln, vse drugač kakor svoje dni Noctova barka; vsi vtisnjeni smo gledali, kako se bo to jadralo. Na meni je z vso težo slonel neki pruski protestant, ki me je večkrat potlej za zamero prosil, pa brez potrebe, ker takrat ni bilo časa na zamero misliti. — Pervo pozdravljenje, ko začnejo veslati kaki šesteri korenjaki, je bil val, ki je pljusknil s tako silo na čoln, da je nas veliko zmočil in pa robo ožehtal. Sli smo dalje kakor med hribei in dolinami, — strašno so se podili valovi — vse zredoma nabrazdani in naplastani po širokem morji, in veličansko-plašno je bilo, ko je taka sila oplazila ob ta in uni rob in pečino, ki so blizo nas šterleli iz morja kviško. K sreči znajo arabei tako veslati, da smo se zmiraj valov nekako ogibali, in ako se je čoln jel majati, so ga hitro nekako umirili, nam pa klicali: „non paúra, non paúra! — ne bojte — ne bojte se!“ — Igrača je se peljati na velikanskem parobrodu,

ako je tudi vihar; ali v takem čolnu se tudi serčni človek skorej tresse. Nisem se ravno tresel, pa bal sem se vender le. Brodarili smo nekako na ovinek, da smo se ogibali robov, ki po več krajih molé iz morja in so obnje valovi tako strašno udrihali, da so se spenili in se kakor mleko beli s silno ihto odbijali. Kdo se bo čudil zdihujočemu Ovidiju: Heu misero, quanti volvuntur montes aquarum! — ko se je peljal v zaslužno pregnanstvo čez ravno to srednje morje. —

Vse sem imel že osnovano, kaj bom počel, ako nam čoln zajme. Skornje bi bil hitro z nogami sezul, sukno slekel in morju izročil, denar sem imel v brezrokavcu ali vestii, — in tako bi bil plaval, kokler bi se bilo dalo. Mislil sem, da utonil bi ne, kajti čolni so hodili sem ter tje, če tudi ni bil menda nobeden tako obložen, kakor naš, in na pomoč bi bili pribiteli.

To in tako je terpelo blizo cele ure. —

Nismo bili še čisto iz nevarnosti, nas že začno arabei nadleževati za plačilo, kakor so delali poprej na otoku Kerv-u in v Aleksandrii o prevaževanju. Tem divjaškim in samopridnim terdoserčnikom nikoli ni dosti, ter če le morejo, tako delajo, da bi več dobili, kakor pa so se pogodili. Tudi so bili nekteri v čolnu, ki so veslarji mislili, da nimajo denara, in ga res niso imeli. Hotli so pa plačilo naprej naj berže zlasti zato, da bi potlej še za tolst „bakšiš“ ali darilo nadlegali ali s kakoršno si bodi zvijačo še več denara iz nas izzulili, dasiravno so bili že tako drago prevoznino postavili. Vpili in derli so se nad nami, kakor živa nesreča, in žugali v grozivne valove nas nazaj vleči, ako jim po njih volji ne storimo. Napaka je bila, da so se nekteri naših z njimi v prepir podali, zakaj to nikoli ni prav; temuč pustiti jih je treba in molčati; — kadar se naveličajo kričati in vidijo, da nič ne opravijo, potem gotovo k bregu peljejo. Tako so tudi zdaj. — Ali pri bregu imajo ti zvijačniki nastavljeno že drugo zanko. Ne da bi nas peljali k stopnicam, kamor gredo navadno drugi čolni, nas vlečejo k zidu, kjer bi nas bili drugi že pripravljeni težaki skorej seženj visoko iz čolna vzdigovali, robo jemali ter zopet za denar globili. Ker sem pa ravno poprej bral, da so že z družimi popotniki druge leta tako delali, sem na ves glas klical, da tega nikakor ne — „abbadan!“ — temuč k stopnicam naj zapeljejo; in tako se je tudi zgodilo. Ne bom pravil nadalje, kaj je bilo v toliki zbrozgi temu in unemu potertega in poškodvanega, v kakošnem blatu smo iz čolna kobacali na breg, kako so nam dečaki in možaki s silo mavhe in druge reči pulili iz rok, da bi nosili z nami in si kaj zaslužili, kako nas je zopet dogana na bregu mudila itd.; samo toliko opomnim, da paziti mora vsak na svojo robo in ako nosiča vzame, ga pri sebi imeti, da saj skerbi nima, akoravno se mora reči, da zgubi se ne ravno kmalo kaj. Pa primeri se tudi to. V toliki zmešnjavi so bili nekteri čisto pozabili na svojo robo, in še le pozneje so jo za njimi prinesli.

Ob sedmih zvečer smo prišli vsi strudeni, vsi mokri in blatni v samostan verlih očetov Frančiškanov v Jafi, ki so nas z naj veči gostoljubnostjo sprejeli. Tukaj smo se malo ocedili, počili in potem večerjali, — pervikrat v češeni, preljubljeni sveti Deželi. — Od tod pričnem prihodnjič popisovati popotovanje po sveti zemlji; zdaj pa samo to še opomnim, da pri marsikteri priložnosti sem iz ust tega ali unega naših tovaršev se prepričal, da morje res človeka moliti uči. Kdo vé, koliko tihih zdihljejev, koliko lepih sklepov, koliko obljub se je storilo o ravno poprej popisanem viharji? —

Solčni žarki takim, ki si stan volijo.

Ex me pusillus et magnus, pauper et dives ... aquam hauriunt vivam. Iz mene majhen in velik, revež in bogati zajemajo živo vodo. Tom. Kemp.

Ob časih viharjev, pa tudi v letih, ko ni šuma, se dostikrat presliši znotranji glas, ki mladega človeka nagiba v tisti stan, ktere ga mu je Božja previdnost po njegovih zmožnostih odmenila, da bi se v njem zveličal, pa tudi že na zemlji mirniši živel. Torej je toliko nezadovoljnih in nesrečnih v svojem stanu, pa tudi v nevarnosti zastran svojega zveličanja. Ker so se šole dokončale in mnogi mladenči mislijo, kam bi se obernili, pa tudi ker je zmiraj in povsod toliko ljudi, ki si stan volijo, — bo gotovo na dobrem mestu spisek zastran volitve stanů, ktere ga bomo posneli zlasti po neklih klasiških starih premišljevanjih iz latinskega jezika (*Preces lectissimae sodalis Mariani. Viennae 1728*) in po družih virih.

Pred vsem drugim je neutajljiva resnica in potreba, da naj si vsak človek tisti stan izvoli, v katerem si upa naj lažje svoje dolžnosti tako spolnovati, da se zveliča. V ravno omenjenih bukvah je tako-le pisano:

Ali verjameš, ali ne verjameš; ali hočeš, ali nočeš; ali si gospod, ali ne gospod: nimaš tukaj stanovitnega mesta; šel boš, umerl boš. Tako je postavljeno vsem ljudem. Umerl boš ob uri, ko ne boš mislil. Umerl boš ter zapustil vse, in boš od vsega zapušen. *Intrabis aeternitatem semper duraturam, finendam nunquam...* Šel boš v večnost, ki bo terpela vekomaj, nikdar ne nehala, ki bo srečna med nebeščani, kjer bode vse dobro; ali pa nesrečna med pogubljenimi, kjer bo vse hudo. Oboja je v tvoji volji. Elige: sed simul intellige... Izvoli, pa zraven prevdari: srečna večnost pride naslednje za dobro smertjo, in nesrečna večnost pride za hudo smertjo. Dobra smert za dobrim življenjem; slaba smert za slabim življenjem, — saj sploh tako, in ako tedaj želiš srečno umreti in na to večno se zveličati, se ne moreš na čeznavadne milosti prederzno zanašati, temuč neogiblivo potrebno je, da si izvoliš sveto živeti... To pa zamore z milostjo Božjo vsak v vsakem stanu, v duhovskem, posvetnem, redovnem.

Vari se pa tukaj kamna spotikljeja in zapomni si: *posse bene vivere, non est bene vivere* — moči prav živeti še ni prav živeti. Premorejo vsi; pa jih vender le malo prav živi.

Hočeš vzrok? ná — ti dva! Pervo, je v enem stanu manj pomočkov, da se obvaruješ hudega in delaš dobro. V drugo, je verh tega več zadržkov k dobremu, več priložnost k hudemu, in več nevarnost. V teh okoljih ne za ljudmi potegniti in ne grešiti bi se reklo, med ternjem se ne okervaviti, med nastavami se ne vjeti, med valovi se ne zajeti, med plemenom se ne opeči, med škorpjoni ne biti pičen, med sovražniki ne ranjen, na polzkem ne pasti, med zamotanimi poti se ne zbežati: to pa jih premore le malo in je skorej čudež.

Nasproti pa je v drugem stanu v prvo več in večih pomočkov prav živeti, kakor v unem; v drugo, manj in manjih priložnost in nevarnost za slabo življenje: tako da v tem stanu prav živeti, kdor nalaš na slabo življenje ne vleče, ni le samo lahko in prijetno, temuč skorej neogiblivo. Po tem takem bi se moglo po pameti misliti, da v unem stanu se jih več vekomaj pogubi, v tem pa več večno zveliča...

Zdaj tedaj z jasnim umom, z duhom prostim vsacega šuma pred Bogom skleni, v kakošen stan življenja hočeš stopiti. Ako morebiti omahuješ, svojemu lastnemu presodku ne zaupaš in svetovavcev išeš: izvoli si nepodkupljenih, zares modrih, učnikov sv. Cerkve, človeka na smertni postelji, dušo postavljeno pred Božjega sodnika, svoje prijatle v vicah, angele varhe, vse iz-

voljene, pa tudi bogatina v sv. pismu (Luk. 16) in vse pogubljene; — pred vsimi pa svojega preljubljenega Jezusa Kristusa...

Menda si vendar take lastnije, da pamet in lastno ljubezen poslušáš, ako se namérjaš na popotvanje, da si izvoliš raji dobrega konja kakor pa kruljevega; raji terdno barko, kakor pa truhljeno; raji varno in ravno pot memo nevarne in sterme, — in sploh, ko imaš tehtno opravilo spolniti, da rabiš zanesljivi pomočke pred manj zanesljivimi, boljši pred manj dobrimi. Je pa opravilo izmed vsih opravil naj tehtniši srečna, ali pa nesrečna večnost, — *ad quam properas in horas singulas* —, kateri se od ure do ure v teku bližáš.

V vsakem stanu, ako se hočeš v njem zveličati, veljajo besede sv. Tomaža Kemp., po katerem ti Kristus tako-le govori:

„Moj sin, jest moram biti tvoj naj višji in poslednji cil in konec, ako se v resnici želiš zveličati. Po tem namenu se bo očisevalo tvoje nagujenje, ki se večkrat samo k sebi in k stvarém slabo obrača. Zakaj ako v čem samega išeš, precej sam v sebi omaguješ in sagneš... Iz mene majhen in velik, revež in bogatin kakor iz živega studenca vodo zajema, in kateri meni radi in prostovoljno služijo, bojo prejemale milost za milostjo. Kdor se bo pa hotel brez mene ponášati ali v kaki posebni reči razveseljevati, se ne bo vstanovil v pravem veselji, ... temuč imel bode mnogotere zadrege in stiske.“ V stanu namreč, ktere ga si kdo izvoli, bo mir vžival, ako bode Boga iskal; nepokoj pa bo njegov delež, ako bo v samopridnosti iskal le samega sebe, posvetne sreče, mesenega živjanja.

Nekteri imajo veselje in čutijo poklic do stanů, v katerem si upajo najlažje zveličanje doseči; ali neki ozir na svet in strah pred ljudmi jih odvračuje. Taki naj prevdario besede Tomaža Kemp: „Kdo si ti, da se bojiš umerljivega človeka? Danes je, jatri ga ni več viditi. Boga se boj, človeškega strašila pa te ne bodi groza. Kaj ti more kdo storiti z besedami ali s krivičenjem? Škoduje veliko več sam sebi kakor pa tebi; in ne bo mogel sodbi Božji oditi, kdor koli je taisti.“

Mnogoteri zgledi iz človeškega življenja kažejo, da je velika nevarnost za zveličanje, ako kdo zaverže klic v stan, v katerem ga Bog hoče imeti. V bukvičah, v začetku tega spisa imenovanih, se bere ta-le dogodba:

Castiti O. Lancicius pripoveduje, da je imel krog leta 1602 v rimskem semenišu plemenitega 18letnega mladenča, bližnjega sorodnika nekega kardinala, ki je bil obdarovan s preblagimi zmožnostimi in olepšan z vsimi natornimi darovi. Prosil je mladenec redovnika, da naj bi pri njem opravil duhovne vaje sv. Ignacija, in jih je res dokončal prav pridno in bogoljubno. Ob koncu je storil tudi vesoljno spoved iz vsega svojega življenja ter jo je prav odkritoserčno opravil pred imenovanim očetom. Vprašal ga je pa še ob koncu to, če bi bilo greh Boga ne poslušati, ako ga v redovni stan kliče. Vedil je duhoven, kam to vprašanje meri (rečeno namreč mu je bilo, da ga Bog kliče v stan Jezusove družbe), torej ni tega nič omenil, temuč mu je previdno odgovoril, da se zamore sicer brez greha zgoditi, da se klic v redovni stan ne dopolni, ker je to le Božji svet, ne pa zapoved; vender pa da se jih veliko zato pogubi, ker enacega poklica niso poslušali, — ne sicer zavoljo tega opušenja, ampak zavoljo smertnih grehov, ki Bog previdi, da bodo v njih umerli, ako med svetom ostanejo; — in torej da bi v njih ne umerli, temuč se zveličali, jih hoče Bog odverniti od bližnjih priložnost tacih grehov in od grehov samih: torej tedaj jih v redovni stan kliče, v katerem bi se grehov obvarovali. Nekaj enacega se je primerilo temu plemenitemu mladenču. Kmalu potem je namreč zapustil nauke v rimskem vstavu

ter se podal k pravniškemu učenju na akademijo v Mačérato. Ondi, kakor se sploh rado zgodi, je redko opravljal spoved in sv. obhajilo; toliko rajši pa se je pridruževal tovaršem, ki so bili nečistega govorjenja in samopašnega življenja, in od njih se je navzél najhujši spáčenosti. Poslednjič se je vjél v nečisto ljubezen neke osebe, ktero je zoper njegovo vednost drugi njegov tovarš obiskoval. Neki dan tedaj ga taisti v njeni hiši najde in mu smert zažuga, ako ga še kterikrat naleti v tem kraju. Pri vsem tem pa ga skušnjava pozno v noč v ravno ta prenesrečni kraj vleče; in glej! na sredi poti — blizo vstava — in pod njenimi okni mu tovarš naproti pride, in ko vidi, kam je namenjen, izleče bodalo in ga pri tisti priči zakolje. Nesrečni, presunjen in na tla sklonjen, s presunljivim glasom kliče po spovedniku; toda prejden spovednik pride, je bil revež dušo izdihnil. —

***Meni moje,
Tebi tvoje;
„Suum cuique:
Vsak' mu svoje!“***

Suum cuique, vsakemu svoje! to so zlate besede, znane že nekdanjemu Rimljanu in njemu sveta zapoved, — to je jedro prave nravnosti. Zato je tudi naš Gospod in Zveličar nam zastran keršanske pravice dal ravno to zapoved in jo prvo imenoval, rekoč: „Ljubi Boga nad vse, bližnjega pa kakor sam sebe.“

Vsakemu svoje! Ko bi sleherni spolnoval to zapoved, o kako veselo, kako brezskerbno bi živeli na svetu! Koliko manj bi bilo hudih vojská! ne tišal bi Prus na Dunaj, in ne Lahi v Rim! Koliko dragih preiskáv bi odpadlo pri gosposki pa dolgih strastnih pričkarij med posameznimi! —

Suum cuique, vsakemu svoje! veljá najprej Stvarniku nebés in zemlje. Njemu samemu vsa čast in hvala! Nekdaj so potuhnjeni farizejci Gospoda skušaje prašali: Povej nam, učenik, je li prav, da mi judje plačujemo cesarju nejeverniku davščino? in ko so mu na vprašanje, čigavo znamnje denar kaže, odgovorili: cesarjevo, jim reče: „Dajte toraj cesarju, kar je cesarjevega in Bogú, kar je Božjega,“ to je: dajte cesarju, kar cesarju gré in Bogú, kar Bogu gré. — Slovenci so zvesti svojemu cesarju, radi pošiljajo svoje sinove v versté hrabrih brambovcev, radi nategnejo vse moči, da le opravijo naloženo davščino; — to je dolžnost, to je vse hvale vredno, sej pravi Gospod sam: „dajte cesarju, kar je cesarjevega.“ Ali smo pa vdani tudi tako nebeškemu vladarju, Cesarju vseh cesarjev? Ali dajemo vselej Bogú, kar je Božjega? Nočemo preveč tožiti, ker vemo, da veliko Slovencev je prav vernih in gorečih katoličanov; vendar pa kadar morebiti več ur daleč greš dajat cesarju, kar je cesarjevega, bi ti gotovo ne škodovalo, ako bi se med potjo véasi poprašal: ali tudi Bogu s toliko pridnostjo dajem, kar je Božjega? Kako je z Božjo službo, spovedjo in obhajilom? Kako je takrat, kadar se pri domači cerkvi kaj popravlja, — ali nisem morebiti med goderjavci? Se sliši hvala Božja iz njihovih ust? Od tistih se vé da ne govorimo, ki se skerbno varujejo, da bi jim besedica „Bog“ iz ust ne prišla. Tudi od tistih ne, ki so samo v kerstnih bukvah za kristjane zapisani, živé pa kakor tisti nesrečneži, ki nikdar niso slišali od Boga in edino zveličavne cerkve. Ako ti ne daješ Bogú, kar je Božjega, ali veš, da tudi Bog tebi ne bo dal, kar je tebi namenjenega? — Ne bo ti dal stanovitnega blagoslova, ne bo ti dal pokoja vesti, ne bo ti dal ve-

selja v tvojih otrocih, ne bo ti dal mirne starosti, ne bo ti dal večnega plačila po smerti. —

Vsakemu svoje! veljá tudi proti bližnjemu; tudi njemu gre, kar je njegovega. Ne delaj dolgov, če vidiš, da ti jih ne bo moč plačati in če si komu kaj dolžan, glej da mu daš, kar je njegovega. „Ne kradi in ne zmikaj; — kar najdeš, ne potikaj!“ Ptujega se varuj kakor živega ognja; — ukradeno blago peče in vse tuje teži kakor kamen! — Tudi med vikšimi in podložnimi, med zakonskimi veljá: vsakemu svoje. Posel gospodarju, žena možu daj keršansko pokoršino; jezičnost pa za zobmi obderži, ker to je greh. Možak daj ženi denara, ko svojo dnino potegneš, da more kupiti, kar je treba v pisker, pa da se otroci spodobno oblačijo in odrejajo, — kajti žena in otroci ne morejo kamna ali persti gruditi, kadar ti pri poliču sediš. Tudi ni stvarjena žena iz mozeve péte, da bi jo smel teptati in gerdo z njo ravnati, temuč Bog jo je izobrazil iz enega naj imenitniših delov človeškega telesa, kar je znamnje, da mora mož prizanašljivo z njo ravnati kakor s svojim lastnim telesom, in jo ljubiti s sveto ljubeznijo kakor tako, v ktero je Bog svojo lastno podobo vtisnil in je ne dopusti skruniti, kakor sv. Pavel piše: „Ljubite svoje žene, kakor je tudi Jezus ljubil svojo Cerkev.“

Suum cuique, vsakemu svoje! to so zlate besede, ktere spolnovati so tudi vlade dolžne pred pravičnim Bogom in pred ljudmi, ter nakladati vsem enake bremena, pa tudi dopuštati enake pravice; ne pa enim pšenice, drugim ovsá, enim dualizem in drugim beračizem, kar bi nekteri radi, in še zdaj v tolikih tiskalah cesarja s svojimi nadležnostmi v miru ne pustijo.

Krivicá se sama tepe.

(Konec.)

Žalostni so tudi nasledki, da so se odpravili samostani in se je njih premoženje pograbilo. Več ko so samostanov odpravili, več je bilo treba kosarn in jetnišnic... Ženska mladost se je zatekala v samostane; ni pa se stekala v hiše z drugačnim imenom, in po deželnih zborih se niso pričekali, koliko dati za porodnišnice in kdo bo to plačeval. „Mertva roka,“ tako imenujejo cerkveno in samostansko premoženje, je blagoslavljala in dobrote delila; sedaj pa ko je umorjena, je le preveč pokopano tudi občno blagostanje. Na trume so izpodili iz samostanov moških in ženskih ter jim dajali malo prevžitka. Bili so pa enako časi, da tudi preganani uradniki se niso vedili kam potakniti.

Desetino je že Bog v stari zavezi duhovnom v prevžitek odločil, in iz tega namena je bila v katoliški cerkvi že več tisuč let v navadi. S silo so jo odpravili. Imelo je pa to tudi svoje žalostne nasledke. Ljudstvo tudi družih davkov ni hotlo plačevati, pa dostikrat jih tudi ni moglo; prišli so hudi časi in slabe letine, in davkov je toliko na dolgu, da se kar iztirjati ne morejo. Cerkevne vstanove (štiftenge) se obkladajo z davki ali obračajo v druge namene; ta zgled pa miče in vabi tudi ljudi, da segajo po očitnem in osebnem premoženju. Jetnišnice so polne goljufov in tatov in takih, ki svoje perste stegujejo po ptujem blagu.

Da bi edinost sv. vere opešala, so cerkvi zmirom pridigovali, kako posebno naj bo spravna in poterpna. Kakoliška cerkev naj molči, kedar se zmota oznanuje, nikdar naj ne graja kaj tacega ali enacega, da mirú ne kali. Toda, kar so od cerkve zastoj pričakovali, pa mora deržava storiti vedoma ali nevedoma. Po vseučiliših, po šolah, v knjigah in časopisih učé in oznanujejo tvarinarji nejevero, vstajo in razdor, in tako deleč je prišlo, da vlada tega ne ubrani, temuč gleda, kako se

ljudstva okužujejo in spridijo. Latinski jezik bi bili radi po šolah na nič spravili, da bi tako raztergali edinstvo sv. cerkve v nauku in veri. To je spodletelo; vneli so se pa jezikovni prepiri, kateri ljudstva hujskajo zoper ljudstva. Cerkev se ni imela očitno gibati; razun suhe službe Božje, kakor jo je postava vravnala, ni bilo dovoljeno, da bi se katoliško življenje živo in svobodno razcvetalo, postava je tukaj meje stavila in določevala. Namesto tega se je pa toliko ojačila birokracija, ktera je pa tudi jemala ljudem prosto gibanje, jih vganjala v ozke meje, in zaduševala ter zadušila skorej vso narodno zavest. — Vednost in umetnost ni napredovala, ker šolske knjige so vse to bolj vedile. Bistre glave se niso mogle povzdigniti, tudi ne vednost razcvitati, kdor je čutil moč in sposobnosti v sebi, ni mogel nič opraviti, še celo trgovina in občenje ste pešale in se niste mogle skušati s čeverstimi narodi.

Boljše tedaj ni nihče mogel za rovarstvo skerbeti, kakor se je to zgodilo pretečeno stoletje in v prvi polovici sedanjega stoletja po ukazih vlád zoper katoliško cerkev. Ne tedaj samo Macini, Garibaldi in ljudje njih baže in kopita so napravili rovarstvo, ktero žuga vžgati splošnji plamen; tudi vlade so jo velik del podžigale s krivicami do katoliške cerkve; rovarji znajo le vodo dobro napeljevati na svoj malin. Le priprostaki pa nevedneži morejo terditi, da je bilo pred l. 1848 vse boljše, mirnejše in varnejše. Kar se je v prejšnjih časih sejalo, sedaj zori in ženjci so že pripravljene. Krivica se sama tepe. (Wien. Kztg.) M.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Leže nam pred očmi razni: „Classification, Jahresbericht, Programmi, Sporočila“ iz ene in ravno tiste kranjske dežele, in v njih so tako razne misli, spisi in pisave, da se človeku skorej v glavi verti in poterjuje se: Quot capita, tot sententiae. Vendar pa ena reč se ne more tajiti; tá namreč, da se na bolji obrača. Zlasti pri „Sporočilih“ zmaguje v spisih praktična, vérska in domoljubna stran. Tudi nekteri programi plavajo proti obrežju „dobrega upanja“ in utegnjejo se morebiti že prihodnje leto v „sporočila“ s prav djanskimi spisi spremeniti. V ljubljanskem: „Kako naj bi se učila zgodovina v naših srednjih šolah“ (Melcer), in v novomeškem: „Popotvanje našega Zveličarja Jezusa Kristusa, — in popotvanje sv. Pavla“ (Stavdaher) sta vse hvale vredna — non plus ultra. Več drugi pot.

— Nabrali so v Ljubljani in po deželi prostovoljcev deželnih strelcev že za tri kompanije, jih oborožili in že tudi poslali na meje. Častniki so jim domačinje. — Za Kranjsko, Koroško, Goriško in Primorsko so oklicane nagle ali vojaške sodbe zoper ogleduhe.

Več novih maš se je obhajalo une dni, nekaj bolj na tihem, nekaj bolj slovesno. V stari Loki je bila prva nova maša v novi zali cerkvi, ki jo je obdan z mnogim duhovstvom pel gospod Peter Mohar, ondoten domačin. Gospod stolni dekan dr. Jan. Zlat. Pogačar so imeli slovesni govor ter so v lepo vbrani besedi razlagali: kaj mašnik dela v blagor ljudstva, in kaj naj ljudstvo samo dela v ta namen. — Pri novi maši g. Bernarda, iz Kranja, so teržiški fajmošter gosp. Al. Košir govorili prav primerno in rabno za sedanjí čas. Sliši in vidi se, kako veselo je ljudstvo spodobno vravnanih novih maš; veliko se jih k gorečnosti poživi, marsikterim dečkom in mladenčcem se obudi poklic za duhovski stan. V Ternovem je bilo občinstvu posebno to všeč, da so bili svatje tako ponižni.

Na Verhniki pri prečast. gospodu dekanu Jožefu Bonerju so 7. t. m. duhovni, posvečeni 1841, slovesno obhajali svojo petindvajsetletnico. Pričakujemo natančnega naznanila.

Iz Ponikve iz pisma prečastitega gosp. A. Hajseka naj v pojasnjenje nekoliko naznanimo. Tako le pišejo zastran lani obljubljenega romarskega popisa v Jeruzalem: „Res, prav žal mi je, da Vaše želje in svoje obljube zastran „Jeruzalemskega romarja“ nisem mogel dopolniti. S prvega so me premnoge opravila v moji novi službi zadrževale Vam obljubljen popis svojega lanskega popotvanja v sveto deželo izdelati; potem pa, ko sem po Vašem dopisu o novem letu zvedel, da ste tudi namenjeni v sv. deželo popotovati, sem za boljše spoznal, popisovanje tega romarskega pota Vam prepustiti, posebno iz tega vzroka, ker sem prepričan, da bote Vi to popotvanje veliko bolj lično in mično, natanko, popolno in hitreje popisali, kakor bi jaz zamogel, kajti kot že večletni pisatelj in vrednik ste takega dela bolj vajeni, popotni vtisi so pri Vas še novejši in torej močnejši; in ker ste delj časa se v sv. deželi mudili kakor jaz in znate zraven laškega jezika tudi nekoliko francoskega in arabskega, ste ložej vse bolj natanko izpraševali in pozvedili, kakor pa jaz. Po tem takem gotovo bolj kaže, da Vi sami že tako dolgo in željno pričakovanega „Jeruzalemskega romarja“ iz bele Ljubljane pošljete po Slovenskem svetu. Želim in pričakujem, da bo Vaš mični popis mnoge za to popotvanje in sveto deželo vnel, in tako cerkveni reči, posebno pa syeti deželi in njenim obiskovavcem veliko koristil... Če bom imel kaj več časa in pa primerne tvarine, bom namesto „Jeruz. romarja“ Vam kaj drugega pisal.* (Če Vam kaže, znate moj dopis razglasiti.)

— Pred 14 dnevi je v bližnjem kraju v neki kozolet trešilo in 20 kmečkih poslopij pogorelo. Pravijo, da ste se dve ženski poprejšnji in tisti dan — v nedeljo — zavolj vode hudo kregale in v nesrečni jezi ena drugi vošili: „da bi te strela iz jasnega vdarila!“ Večidel ljudi razlaga to ko očitno kazen za nesrečne gerde kletve in preklinjevanja. —

Pristavek. Iz nekterih pojasnil zastran popotvanja, za ktere sem ravno pred svojim odhodom v Jeruzalem prosil prečast. gosp. dopisnika, sem posnel, kako lepo in mično, pa tudi, kako natanko znajo popisovati. Torej sem jih že na potu še enkrat pismeno prosil za omenjenega „romarja.“ Ker pa preblagi gospod o letošnjem „romarji“ imajo tako lepe misli, se jim ne kaže več ustavljati, akoravno se utegnje kmali prepričati, da o sebi preslabo, in o bližnjem predobro mislijo.

Vr.

V Škedni. kakor Primorjan piše, je bil za večeraj odmenjen šolski pogovor ali konferencija. Šolsko nadzorništvo je učitelje k njemu v slovenskem poklicu povabilo in željo naznanilo, da naj bi se vprašanja reševali v slovenskem jeziku.

Iz Amerike. (Slovenska pridiga na novi maši v Ameriki.) Iz prijateljskih rok smo dobili kratek obség pridige, ki jo je imel gospod misijonar Trobec na gosp. Tomazinovi novi maši v št. Jožefu v Minesoti, in utegnje biti bravcem toliko ljubši, ker je ravno zdaj pri nas čas novih maš. Taka-le je:

Vesolja mi serec igra na tem svetem kraju, daleč, daleč od prelube domovine v sredi svojih predragih rojakov in pri taki veseli, veličastni slovesnosti danes pervikrat božjo besedo v milem maternem jeziku oznanovati. Glejte, predragi! tu pred altarjem verlega rojaka, ki danes pervikrat Vsegamogočnemu sveto mašo daruje. Težek jarem, težko butaro je zadel, pa kaj sladka bo

* Bo vselej prav ljubo in drago. Vr.

zanj, ker dobro vé, da mu jo je sam tisti naložil, ki je rekel: „Moj jarem je sladak in moja butara je lahna. Da bi pa vendar le ne omagal, kliče danes pomoči iz nebeških višav, priporoča se posebno Mariji, prečisti Devici, ker ravno danes praznik njenega patronstva praznujemo, in koga podpira Ona pač rajši, kakor Božje namestnike in posebno uboge misijonarje, ki zapusté svoje telesne matere iz ljubezni do Boga in do bližnjega in si njo za zvesto, skerbno mater izvolijo. — Marija je najlepša cvetlica v vertu Gospodovem; nobena med tisuči in tisuči rožic tako lepo v Njegovem raju ne cvete, kakor ta Roža duhovna, ki jo je Kralj nebeški v svojo krono vpletel. Ako pa hočemo Marijo bolj na tanko spoznavati, moramo se podati v vertec, ki ga je ona sama v svojem sercu naredila, in občudovati prekrasne cvetke čednosti, ki v njem tako prekrasno živo rastejo. Podajmo se tedaj danes ta veseli dan v njen vertec ter si utergajmo nekoliko naj lepših cvetlic. — Kakor Kraljica vsih drugih se vzdiguje v njenem vertu krasna bela lilija, podoba svete čistosti. Marija je ostala popolnoma neomadežana, tudi naj manjši greh ni oskrunil nje svete duše. Bala se je celo sence greha kakor strupene kače; ljubila je sveto samoto, ki je naj boljša varhinja te nežne cvetke. Druga krasotica, ki se nam naproti smehlja, je zarača roža, podoba žive ljubezni do Boga, Marija je živela le za Boga, njega je čez vse ljubila, njemu služila. Ne smemo pozabiti tudi male, prijetno dišeče vijolice, ki tako ponižno v travici tiči. Ona je podoba ponižnosti. Marija je bila polna ponižnosti, ker akoravno iz kraljevega rodu, je prebivala v revni hišici, živela se je z delom svojih rok. Ko jo angelj pozdravi z nebeškim pozdravom, mu odgovori ponižno: „Glej, dekla sem Gospodova.“

Utergali smo tedaj za danes samo tri naj lepše cvetlice iz Marijnega verta. Spletimo jih v mali venček, ter ga podarimo danes v Marijnem imenu svojemu rojaku, novomašniku v spomin njegovega naj lepšega dne. Vzemiga, ljubi sobrat v Kristusu, položi si ga na glavo, danes na dan svoje duhovne, svete ženitnine. Kaj lepo se Ti podá. Bela lilija ali beli limbar Ti kaže, kako čisto, neomadežano mora pač serce duhovna biti, ki vsaki dan Jagnje Božje prejme, ker to Jagnje se hoče med lilijami pasti. Rudeča roža Ti kaže gorečo ljubezen do Boga. Sej ta Te je gnala v daljne pušave, ta Te je raztergala naravne vezi, ki so Te vezale tako terdno na drago domovino, na ljubo mater, sestre, brate, posebno pa še na enega bratov, ki je s taboj vred tako srečen med izvoljene delavce Božje v vinogradu Gospodovem delati. Ta ljubezen Božja Te je gnala celo med divjake, jim kakor pravi apostelj sveto edino zveličavno vero oznanovat zaničevaje vse trude, vse pomanjkanje, ki Te utegne morebiti zadeti. Zapletena je v venec tudi mala vijolica, ki Ti kaže ponižnost serca. Tudi ta se Ti jako podá, sej duhoven in seosobno misijonar ne smé družega poznati, kakor Jezusa krizanega. Vzemiga tedaj, predragi, to vezilo iz Marijnega verta in ona Ti bo gotovo vedno na strani stala. Sej grozno potrebuješ njenega varstva: vzemi si jo za skerbno mater, za vedno patrono. Zročuj ji nesrečne ovčice, ki se po tami paganstva tavajo. Nimaš še vede, moraš si je še iskati, prikljcaje si ovčico za ovčico. Ternjev kraj si dobil, da ga obdeluj, pa zapupaj v Boga in Marijo, pomočnico misijonarjev, gotovo boš pustil kraj v lepi rodovitni raj spremenil. Na noge tedaj, predragi, vzemi v roke orožje sv. Križa in pojdi na boj zoper paganstvo; venec pa, ki si ga danes za vezilo dobil, izroči ga svojemu zvestemu angelju varhu, da Ti ga enkrat krasnega nasproti prinese, spremljan od vsih tistih srečnih duš, ki jih boš pridobil za nebesa, in tam v nebeškem veličastvu Te bo ta venec kinčal na vse veke. Amen.

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Avstrija. Obetajo, da se nam poverne ljubi mir, in pravijo, da pogodbe zanj so že poterjene od našega cesarja pa od kralja pruskega, le bolj natanko se bodo še pogovorili. Kakor je za sedaj določeno, ne zgubi Avstrija zemlje nič, razun Benečije, katero Lah dobó; plača pa v gotovini Prusu 20 milijonov prusk. tolarjev, priterdi razrešenje nemške zveze od 1815, in privoli že naprej v prenaredbe, ktere bode Prus storil z Nemčijo brez vdeleževanja Avstrije. Huje se bo pa godila nemškimi deržavam, ktere so bile z Avstrijo zoper Prusa (ali ktere so obljubile biti). Severne bode Prus združil in novi bund in jim bode glavar in vodja in pa tudi, zlasti Hanovrancu in Hasiji, odtergal saj kose zemlje. Pravijo, da bi si Prus rad prisvojil Hanoversko, Kurhasijo, del Hessendarmstadt-a, Nasavijo in Frankobrod, ne mara tudi Majningo in Rajso. Šlesvik pa Holštanj tudi ostaneta Prusu. Južnim nemškimi deželam je na voljo pušena njih vredba, vendar pa nekako takó, da naj išejo berž ko berž s severom skleniti se. Prus hoče biti sam vse v Nemčiji; to je vse. Pruski listi ošabno pišejo, da južne nemške dežele, ker so se tako sramotno obnašale, niso vredne v prusko zvezo vzete biti, in da naj se je poprej vredne storé. Sakson, ker se je tako hrabro in možato obnašal, ne zgubi zemlje nič, le plačati mu bo nekaj treba. — Zastran miru na Laškem še nič ni gotovega.

Iz Lambah-a. (Bratovšina vednega česjenja sv. Rešnjega Telesa pod obrambo sv. Benedikta.) — Ob hudih časih se vse, kar je vernega, z večji gorečnostjo k Bogu zatéka in za milost prosi, in zlasti se iše tudi prizanesenja za tiste neštevilne grehe in nepošovanja, ki se godé najsvetejšemu Sakramentu. Posebni studenci milosti Božje se odpirajo med drugim tudi tistim, ki so v bratovšini sv. Rešnjega Telesa pod obrambo sv. Benedikta, ktere mati bratovšina je v Aras-u na Francoskem, njena podružnica pa od l. 1862 tudi v Lambahu v Linški škofiji. Toliko večih gnad se pa bratje in sestre vdeležujejo, ker je bila ta bratovšina l. 1865 tudi z „molitvinim apostoljstvom“ združena, in po tej poti enako z bratovšino Jezusovega presv. Serca. Kdor bi se hotel zapisati, se oberne do predstojnika bratovšine (P. Pius Schmiede, p. t. rector confrat. adorationis perpetuae, O. S. B.) v Lambah-u v škofiji Linc, kjer tudi prav radi dajejo pooblastenje za vpisovanje v to tako obilno pomilosteno bratovšino s svetinjo sv. Benedikta in podobo vred, in tudi bukvice v ta namen, kdor jih želi. Pogodbe so: Enkrat v letu (če hoče pa tudi večkrat, na mesec, na teden itd.) uro moliti; vsaki dan svoje dobre dela darovati v Kristusovo počesevanje v sv. R. Telesu v zadostovanje za nepošovanja, ki se godé tej skrivnosti, za duha zatajevanja samega sebe, za razevet reda sv. Benedikta itd.; in pa da nosi svetinjo sv. Benedikta. Odpustki in duhovne dobrote so neštevilne, zaveze pa čisto majhne, ktere pa tudi nikoli ne vežejo pod grehom. Marsiktere praznike se zamorejo dobiti po dvakrat ali trikrat popolnoma odpustiki, ako se ravno tolikrat opravijo molitve v namen sv. Očeta po opravljeni enkratni spovedi in sv. Obhajilu.

Iz Dunaja. Zgodovinar benedektin dr. Beda Dudik je dobil zlati duhovniški križ za zasluge; vojniški duhoven gosp. Nikola Zic (iz ljublj. škofije) pa viteški križ reda Franciška Jožefa za zaslužno delavnost.

Na ogerskem bivšem zboru, kakor pišejo v „Wien. Kztg.“ je lažnjivi liberalizem prav bodeče roge pokazal, in pa da je večji del poslancev v njegovi oblasti. Popolna svoboda vere in ravnopravnost vsih mogočih verstev, naj si bodo tudi mormonske (zakaj neki ne tudi mahometanske?), izprostenje judov, posvetni ali zaplotni zakon, pograblje-

nje cerkvenih dóber. To so preslavne priprave, s katerih pomočjo ima izvesti madjarski eldorado. Samo časnik „Religio“ se v imenu Cerkve upira zoper ta goli liberalizem, kateri hoče Cerkev opletniti in okraati, da bi s cerkveno opravilo pokrtil svojo nesnago.

V Zagrebu in po trojedinem hervaškem kraljestvu bodo 8. kimovca obhajali veliko slovesnost hervaškega viteza Šubic-Zrinjskega. Duhovstvo je dobilo ukaz za slovesne sv. maše in primérne cerkvene govore; v nadškofijskem vertu bodo imeli ljudsko veselico. Tudi slovaška „Matica“ hoče zrinjevati in zrinjico ali Zrinjevo spominico na svitlo dati.

Z Visa otoka piše neki dopisnik, da so takrat, ko se je pomikalo naše brodovje proti laškemu, prebivavci hiteli na bližnji hrib in tam na kolenih v gorečih molitvah prosili našim zmage.

Na Benečijskem je veliki tat Viktor Emanuel že začel stegovati svoje dolge perste, kakor dela po drugem Laškem. Pervo opravilo Lahunov je bilo izgnanje jezuitov; v Vičenci jim je bilo naloženo, da v treh dneh morajo iti z beneške zemlje. Lahunskim zaveznikom Prusom pa so ti očetje dobri za duhovne opravila na vojski. Drugi ukaz odpravlja za Benečijo avstrijski konkordat z rimskim stolom in pa duhovne redove. — Upamo, da ni deleč še drugi Tegethof, ki bode dolgoperstnike tudi na suhem kozje molitvice učil. —

Iz Trienta je dr. pl. Montel posednje dni unega mesca sv. Očetu v Rimu izročil 14000 frankov nabirk za sv. Sedež. Pridjano je bilo pismo, v katerem je naznanjeno, kako ondotno duhovstvo milva terpečega sv. Očeta. Tudi so opomnili trienški duhovni, da so namestnik Kristusov doživeli že dve veliki slavni zmagi, namreč: razglašenje neomadežanega spočetja, in pa zbor škofov v Rimu 1862; pa da bodo doživeli zaupno tretjo — še večji zmago. — Cesarini, veliki rogovilež za lahunstvo in italijanski senator, odmenjen od italske vlade za senatorja v Rimu, je prejel za senatorstvo smert, — k sreči pa spravljen s sv. Cerkvijo. V pismu naznanjuje sv. Očetu svoje podverženje in prosi za odpravo izobčenja in za privoljenje, da bi smel počivati v Rimu v svojih rakah pri Marii Devici Snežnici. (Volksfrd.).

Na Laškem je ljudstvo zelo razkačeno zoper vojskovodje, zlasti pa zoper Persana, ker je bil na morji pri Visu tepen. V Jakinu si še na suho ni upal. Genovenčani pa so podali ministerstvu pismo, v katerem tirjajo, da naj se Persano koj odstavi.

Po pruskih vojaških bolnišnicah se nad 400 usmiljenih sester trudi v ljubezni do bližnjega, kakor pišejo, pa da so tudi pri tej reči otroci tega sveta marljivši od otrok luči, da namreč katoličanje vse premalo škerbé za svoje brate po bolnišnicah, kateri hrepené po verski tolažbi, pa jo ne dobé, med tem ko jim povsod v roke podajajo brez števila protestanških biblij in drugačnih protestanških verskih bukvic in listov.

Kolera se širi bolj in bolj; prikazala se je nek že tudi v Londonu in Parizu in leze proti Dunaju. Pravijo, da jih je že tudi na Dunaju nekaj za njo umerlo. V Berlinu jih je do 28. u. m. za kolero zbolelo 4262 in od teh več ko pol, namreč 2244 koj umerlo; ozdravelo jih je pa le 470.

V Ameriki se zdaj republikanci, konservativci in radikalci potegujejo, kakošnega predsednika bodo volili v bližnji volitvi. —

Tudi v Ameriki v „Elisabeth-City“ in „Jersey-City“ se je kolera prikazala že v začetku rožnika.

„Vsak teden, skorej vsak dan,“ pravi „kath. Volksztg.“ v Baltimori, „pride na tisoče novoselecev iz Evrope v novi Jork,“ katerih velik del se pa ne mara kmali kmali kesá, da so zapustili dom svojih očetov in se po-

dali v daljno negotovost. Takim, ki že nočejo drugač, kakor da se na tuje podajo, svetuje ravno ta list, da naj saj to poslušajo in se le tam vselijo, kjer bo njim in njih naslednikom obvarovan naj večí zaklad, njih sv. katoliška vera, kjer so namreč katoliške cerkve in šole. Deset, dvajset in že več milj deleč so večkrat na deželi od cerkve, prihajajo vsi mlačni in sčasoma lahko zgubé vso vero, živé v grehah in umerjejo brez duhovskega tolažila. To se pač ne more sreča imenovati, ako bi si tudi dosti časnega premoženja pridobili. Tudi to nam noče prav v glavo iti, da bi bilo prav in po keršansko, ako se ubogi Indijani pod kakorsnimi koli izgovori in pogodbami zmiraj dalje odpravljajo in Evropejci zoper njih voljo njih zemljo v last jemljó. Vendar v tem nočemo soditi, temuč le svoje čutilo razodenemo.

Jugoslovenska akademija si je v seji 26. mal. serp. izvolila protektorja mil. škofa Štrosmajerja, predsednika pa kanonika dr. Račkega.

Terst je podadmiralu Tegethofu podelil častno mestnjanstvo.

Méd in petin.

Maševanje. V Ričmondu l. 1811, 16. grud., se je v kazališu ogenj vnel in kazališe je pogorelo, ko so jeli igrati nesramno igro „kervoveča redovnica“ ali nuna. — in v Filadelfii 5. mal. serp. 1858 se je kazališe vnelo in pogorelo v trenutku, ko so jeli igrati „kervoveča nuna,“ s čimur se častite redovnice zasramujejo. „Volksztg.“ v Baltimori vidi v tem roko Božjo, ki sebe in svojih ne pusti zasramovati. —

Na Angleškem, zlasti v Londonu je revežev in revšine toliko, da malokje toliko; — zato se pa človeku še bolj gnjusi, ko bere kako škerbé tamkaj za pse. Ni dosti, da imajo posebne bolnišnice za pse, nedavnej so londonski listi celo tako-le naznanilo prinesli: „Velika veselica v W.... Dohodki so namenjeni novemu pribežališu in hospicu za zgubljene pse.“ Kot odbor so bile podpisane gospe in gospodične visocega stanú.

Kako bi se dal preklicani dualizem odverniti? — Namesto dualizma naj se naredi „pluralizem“ — vsem narodom enako dobro; ne enim pšeničnjaka, drugim pa ovsenjaka: potlej bode pa vsem prav.

Materno slovo sinu vojsaku.

Glasno bojna tromba poje,
Slava kliče sine svoje:
V slavni boj, junaki zvesti!
Tam si zmage vence plesti.

Kadar hodil boš po prodi,
Kadar vozil se po vodi,
Naj te Božja bramba krije,
Zvezda sreče naj ti sije!

Ze prisega evet junaški,
V desni šviga meč vojaški:
Zmagati, al slavno pasti,
Bodi Slave sinom k časti!

Kadar vojska bo germela,
Oserčuj te kip razpela:
Kadar kri junakov lije,
Varuj te ime Marije!

Bratec brata objemuje,
Oče sina oserčuje,
Mati pa mu duše vnete
Govori besede svete:

Skala — stoj sovražni sili,
Brezoroženih se usmili,
Da bo tebe Slave sina
Počastila domovina.

Srečno, sinko, z Bogom hodi,
Desni angelvarh te vodi,
Jezus, Jožef in Marija
Bodi tvoja tovaršija!

Zdaj pa z desno v desno sezi,
In pred Bogom mi prisezi,
Da boš vselej v čast in slavo
Branil vero, očetnjavo.

Kadar hodil boš po polji,
Spomni se, da za-te moli
Mati, ki te je zredila,
Ki te vselej je ljubila.

Glasno bojna tromba poje,
Slava kliče sine svoje:
Toraj, sinko, z Bogom idi,
In junak ovenčan pridi! J. V.

Dve poti.

I.

Bodeča je, pa krasna pot v nebesa,
Oj blagor mu, ki serčno po nji hodi!
Serce raduje v Božji se svobodi,
Popisati to srečo — ni peresa.

Še pot tud s cvetjem angelček potresa,
Spremljuje potnike in zvesto vodi,
Stori jih blažene v Gospodi,
Jih brani zoper tmn peklenskih besa.

Vsi potniki tu v svitli so opravi,
Na licih kljuje jim cvitlice po troje,
In beli venček vsak ima na glavi. —

Mladenč! — deklica! umeš, kaj vse to je?
Žaluj! — ak serce v persih ti ne pravi:
„Da pot le-ta, nedolžnosti je tvoje.“ —

II.

Za potjo prvo ena le ostane,
Al tu nobene vidit' ni cvetlice;
Marveč v potokih lijejo solzice,
Ter spirajo vsim potnikom njih rane.

Tu hodijo kdaj duše zapeljane,
Pa ko spoznale večne so resnice
In zapustile cesto so krivice,
Zveličarju zdaj služijo ndane.

Oj hiti, človek! — ako si zagrešil,
Na pot letó, — po prvi se ne more; —
Ak ne, se sam boš v pogubljenje trešil! —

Ne čakaj več, da satan te ne zmore,
Na poti tej edini se boš rešil,
Ker pot le-tá je: ojstra pot pokore. —

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Umerla sta: 8. t. m. gosp. Štefan pl. vitez Grizoni, korar stolne cerkve, v 92. letu svojega življenja. Nekaj dni poprej g. duhovni pom. Štef. Peterlin. R. I. P.!

V lavantinski škofii. Prestavljen je gosp. Jak. Mastnak iz sv. Janža pri Dravbergi za prvega kaplana v šent Jurje. — Vnovič nastopijo: gosp. Jožef Turin v Vitanje; gosp. Jak. Kočevar v Artiče.

Dobrotni darovi.

Skupnina prejšnjega prešteva 1957 gold. 38 kr. dva cesarska zlata $3\frac{1}{2}$ križastih tolarjev in 8 dvajsetic. Dalje so darovali gospodje: Novak Vinc., župnik v doljni Pulskavi; Klein Florijan, župnik pri sv. Florijanu, vsaki 5 gold. Fantje in dekleta iz Paške fare 10 gold. Prvi znesek tega, kar so obljubili bogoslovci II leta v Mariboru 8 gld. Duhovstvo zelinskega okrožja 12 gold. Krašovec Juri, župnik v Šmartnem pri Kranju, 5 gld.; Gros Anton, kaplan tudi tam, 2 gold. — V Verhniški dekaniji so darovali: Boner Jožef, dekan na Verhniku, 3 gold.; Fada Jakob v Polhovem gradu 2 gld.; Jugovic Anton v Borovnici, Štrucelj Mat. v Rakitni, Marinko Janez v Logatecu, Čadež Janez, ravno tam, Rihar Fr. v Hotederšici, Vidmar Matej v Rovtah, Okoren Ign. Podlipo, Lavrič Jož. v Zaplani, Bartol Balt. v Š. Joštu, Povše Fr. v Černem verhu, Jerala Aleš v Horjulu, Bašelj Tom. ravno tam, po 1 gold. Člani Mariborske čitavnice 3 gold. Skupnina vseh dohodkov 2024 gold. 38 kr., stroški mesca julija za poštino 55 kr., tedaj še ostane čistih dohodkov 2023 gld. 83 kr., dva cesarska zlata $3\frac{1}{2}$ križast. tolar. in 8 dvajsetic.

O p a z k a. Imena dariteljev prejšnjega prešteva: V Semiški dekaniji so darovali: Krašovic Anton v Adlešiču, Rozman Lovro v Starem tergu, po 2 gld. Volčič Jan. v Dragatušu 5 gld. Skubic Martin v Semiči 4 gld., Svetlin F., ravno tam, 3 gld.; Šos Mih. v Preloki, Zadnik Simon, ravno tam, Šutaj M. v Černomlju, Pleško Fr. v Semiču, po 1 gold. — V Gornjograški dekaniji: Florijančič Jožef v Gornjem gradu, Jug Andrej v Rečici, po 10 gold.; Zorko Janez v Gornjem gradu, Ženi Jožef v Lušah, Janc Janez v Zovepah, Šrihar Janez v Ljubni, Pivec Gregor pri sv. Mihaeli, Orožen Valent. v Šmartnem, Dornik Kašpar v novem Sadu (Novi štifti), Berušek Juri v Žavepah, po 5 gld.;

Šparhakec Janez v Lučah 3 gold.; Zlatinšek Anton na Rečic 4 gold. Zbirka gosp. dr. Bleiweisa: Dr. Bleiweis J., vrednik „Novic.“ 10 gold., dr. Kosta Etb., župan v Ljubljani, dr. Zupanec Jern., c. k. notar, Sovan France posestnik, Poklukar Jož. korar, vsi v Ljubljani, po 5 gold., Lesar Anton profesor na realki, Zupan V. L. tergovec, Bleiweis J. kupec, vsi v Ljubljani. Kromer Filip župnik v Nemšk. Rovtu na Tominskem, po 3 gold.; Svetec Luka, magistratni komisar, Debevec Jožef posestnik, Vilhar Ivan tergovec, vsi v Ljubljani, po 2 gold.; J. K. v Ljubljani, Strancecki, tergovec v Idrii, Ukman Ant., župnik v Tomaji, po 1 gold. — V Vuzeški dekaniji: Goluf Anton, Drozg Anton kaplan, Pahernik Anton, vsi v Vuzečah, Grobelnik Martin v Vuherju, Toporišič in Fara sv. Primoža, po 5 gold. Jaric Ant. v Terbonji, nekoliko neimenovanih Vuzečarjev 4 gold., Pahernik Fr. v Vuherju, Gajšek Franc, kaplan, Mastnak Jakob, oba v Ribnici, Pogelšek pri sv. Antonu, Podlesnik Anton ravno tam, Kresnik Vinc. v Vuzečah, po 2 gld. Nekoliko neimenovanih Vuherčanov 2 gld. 50 kr. Končnik Ant. v Arlbergu, Urban Jan. v Vuherju, Gregelj Jožef, Puher Karol; Lobenwein Fr., Grubeljnik Gregor, vsi v Ribnici, Mravljak Ant., Kovač Fr., Stiriden, vsi pri sv. Antonu na Pohorju, nekoliko neimenovanih Terbančanov, Pušnik Ant. v Vuzečah, Remšnik Anton, Bernhart Janez, Kolar Peter, Gentilini P., Umbrasoli Pavel, Kata in Julija N., vsi v Vuzečah, po 1 gold. Šamp, Červeni, Haftler, Podlesnik, Vodenik Anton, vsi v Vuzečah, po 50 kr. Kafel Fr. zidar, Strohmajer, Kifer, vsi v Vuzečah, po 20 kr. — Kölbl Karol, Karinčič J., oba v Vuzečah, po 40 kr.; Lavko Marija v Vuzečah 50 kr., Ladinik Jan., ravno tam, 35 kr. — Zbirka g. Pirca v Gorici: Sušnik Lovro, župnik pri sv. Križu na Ipavskem, 5 gld., Marušič And., profesor verozakona, Kocijančič Štefan, profesor bogoslovja, Vinkler And., c. k. uradnik, Šolar Ivan, vsi v Gorici, po 2 gold.; Kafol Štefan, preglednik cerkvenih preštevalov, Sfilogoj Anton, mestni kaplan, Furlani Jož., duhoven; Marušič Jožef, katehet normalnih šol; Respet And., profesor bogoslovja; Rolter Miha, podvodja v semenišču; Lazar Matija, gimnazial. prof.; Jeglič And., vodja deželne poštevnice, vsi v Gorici; Vuga Peter, kaplan v Štiaku, po 1 gl.; Kumar Ant., vodja mestne šole v Gorici 50 kr. (Dalje nasl.)

V Mariboru 1. julija 1866.

Dr. Matija Prelog, denarničar.

Za sv. Očeta. Neimenovan 1 frankobrodski terdnjak za 2 gld. in 3 dvajsetice, proseč blagoslova v dober namen in za zadnjo uro. — Iz št. Vida K. 1 terdnjak za 2 gold. st. den. Blagoslovite ga, sveti Oče! za zadnjo uro. —

Za srednje afrik. misijon. M. K. in M. P. 3 gold.

Za Slomšekov spominek. G. Fr. Vohinec, fajm. v Korvoru, 1 gold.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Fl. K. pri sv. Fr.: Upamo, da je tudi Vam takrat že natisnjeni nadaljek ugovor pojasnil. — G. V. Bl. v Ptuj: Založništvo pri časnikih ne daje proviz. — G. Č. v Gor.: Reklam. odpravništvo izročena. — G. U., M.: Jako milo in drago. —

☞ V današnjem listu je začetek popotovanja na Jutrovo, ki bom gledal, da bode nepretergano nasledovalo, kolikor koli bo moč. Marsikteri bratci bi pa morebiti to popisovanje imeli radi skupaj v bukvicah; naj mi blagovolijo taki v kratkem to željo naznaniti. Ako se jih nar manj 200—300—400 oglasi, bom dal popis rse nasproti posebej natiskati, in dobile se bodo na zadnje cele bukvice — ne predrage. Koliko ravno pa bode popisovanje dalo, tega se sam ne vem. Versta bode nekako ta-le: Jafa, Jeruzalem z Oljsko goró in drugo okolico, Bellehem, Jordan, mertvo morje itd., pot iz Jeruzalema v Nazaret, Naplus, Tabor, Galileja in galilejsko jezero, Karmel, Bejrut, Sajda (Sidon), Tir, Aka (St. Jean d' Acre), zopet Tiberija, pot čez Jordan v Gadaro, Kafernaum, Safed, Banjas in Druzi, veliki Hermon, Bejtdžen, Damask, Antilaban in nekdanja Ceesirija, Balbek, Liban, cedri, Maroniti, Tripoli, Patrun, Gazir, Bejrut, Smirna, Carigrad z okolico, verniter domu skoz gerške otoke v Terst, in poslednjič Egipt.

Vred.